

JACOB ISRAËL DE HAAN
BESLISTE VOLZINNEN

BESLISTE VOLZINNEN

JACOB ISRAËL DE HAAN
BESLISTE VOLZINNEN

DE BEUK / STICHTING VOOR LITERAIRE

PUBLICATIES / AMSTERDAM / 1954

BESLISTE VOLZINNEN

1 Voor eenen schrijver van oorspronkelijke denkbeelden is eene groote kamer vol boeken een eisch van zijn leven.

2 Niets is onverstandiger dan een leven van enkel verstand.

3 Organisatie is eene bijzondere wijze van ondergang, die in onzen tijd algemeen is. Zij maakt van de menschen organen in plaats organismen.

4 Men is niet, wat men wil, doch men wil, wat men is. De wil is eene momentopname van ons zijn.

5 Ik ben bang voor mijn verleden, want dat kan ik niet vergeten. Ik ben bang voor de toekomst, want die kan ik niet vermijden. Dus ik leef in het heden als een koorddanser op eene draad. Daar komt een doodval van.

6 Groot leed is beter dan kleine vreugd. Een dag zonder is levenloos.

7 Ik ken eenen man, die mijn letterkundig kunstwerk niet aanvaarden wil, en dien ik vereer om dien wil zelve.

8 Als wij alleen woorden zouden gebruiken, waarvan de beteekenis vaststond, wat zou de wereld dan stil worden.

JACOB ISRAËL DE HAAN

9 De eenige deugd van Lombroso is deze, dat zijne fouten groot zijn. De meeste menschen kunnen maar kleine fouten maken.

10 Een man met een toekomst, eene vrouw met een verleden en geene kinderen vormen samen een uitmuntend gezin.

11 'Leven' wil voor de meeste menschen zeggen: 'uitstellen van den dood'.

12 Het treurigste einde van eene waarheid is, dat zij als spreuk komt op eene familie-scheurkalender.

13 De grondwaarheden van de meetkunde zijn alleen betrekkelijk waar, dat wil zeggen: alleen in de meetkunde van Euclides. Zij zijn niet waar in de wiskunden van Lo-watchefsky, van Bolyai en van Poincaré.

14 Een mensch is niet een deel van den Staat, maar het staatsleven is eene functie van den mensch.

15 Door de lichamelijke en geestelijke aanraking met eene menigte is menig goed man tot misdaad gekomen.

16 Lombroso is de valsche profeet van Turijn. Zijne verering is eene der gevaarlijke merkwaardigheden van Italië.

BESLISTE VOLZINNEN

17 Een kat is een edel dier, dat liever sterft, dan dat het aan een touw ligt. Een mensch is een minderwaardige kat, die liever aan een touw ligt dan te sterven.

18 's Nachts verlang ik naar den dag. Overdag verlang ik naar de nacht.

19 Ik heb aan geen mensch zooveel verplichting als aan mij zelven.

20 Men behoeft in het leven niet gelukkig te zijn, als men maar vroolijk is.

21 Behalve mooie leugen is er niets fraaiers dan eene leelijke waarheid.

22 De menschelijke geest is volstrekt niet 'individu' maar dikwijls volkomen deelbaar.

23 Er zijn geene goede en geene slechte menschen, maar er zijn wel maatschappelijke en niet maatschappelijke menschen.

24 Een vorst, die met minder macht tevreden is, dan hij hebben en houden kan, is niet eens een vorst, doch een onderdaan.

25 Een geleerde weet meer. Een wijze weet beter.

JACOB ISRAËL DE HAAN

26 Ik zou wel gaarne tot aan mijnen dood een onsterfelijk letterkundig kunstenaar willen wezen en daarna een net lijk.

27 'Leven en laten leven' beteekent niet 'veel geld verdienen en eenen ander ook wat geven' maar dit beteekent wel: 'zich zelf zijn en eenen ander zich zelven laten wezen'.

28 In het spreekwoord: 'Als er één schaap over den dam is, dan volgen er meer' is de schaaпachtigheid des volks gekristalliseerd.

29 In het verleden behandelde men krankzinnigen als misdadigers; in de toekomst zal men misdadigers als krankzinnigen gaan behandelen.

30 Een goed kunstenaar is zijn eigen publiek.

31 Het proza van L. van Deyssel is het eenige proza, waarvan ik zeker weet, dat het alles overtroffen heeft en zelf nooit overtroffen zal worden.

32 Onze kennis wordt omsloten door onze levensbeschouwing als een cirkelvlak door een cirkellijn.

33 Er is een boek van Ernest Dowson met platen van Aubrey Beardsley. Ik heb dat boek nooit willen bezitten, omdat ik dan het verlangen ernaar kwijt zou zijn.

BESLISTE VOLZINNEN

34 Van alle zwakke argumenten is een beroep op de meening van de meerderheid het zwakste.

35 Het is slechts aan weinige menschen gegeven niet tot hun volk te behooren.

36 De menigte is alleen in het bezit van eene boven-menschelijke domheid.

37 Het geweten bestaat evenmin of evenzeer als onze schaduw bestaat.

38 Een mensch is niet, wat hij wezen wil, maar een mensch is wel wat hij wezen kan.

39 Als men een ideaal heeft verloren, ziet men, dat men dat nooit heeft gehad.

40 Het is zeer zeker, dat F. Nietzsche een Fransch wijsgeer was, die, helaas, in het Duitsch heeft geschreven.

41 Een cirkel is hetzelfde als eene rechte lijn, want hunne uitersten zijn gelijk, want een oneindig groote cirkel is een rechte lijn. En een oneindig kleine cirkel is een oneindig kleine rechte lijn, dat is een punt.

42 Slecht beschouwd is een cirkel iets anders dan een rechte lijn. Goed beschouwd zijn zij gelijk. Goed door-dacht weder ongelijk.

JACOB ISRAËL DE HAAN

43 Paul Verlaine was niet de beste dichter, maar hij was wel de beste musicus van het Fransche rijk.

44 Als ik een slecht kunstenaar was, zou ik ongelukkig zijn. Als ik geen kunstenaar was, zou ik gelukkig zijn.

45 Dikwijls droom ik, dat ik in de hel ben. Na het ontwaken bemerk ik, tot mijn schrik, dat ik in Holland ben.

46 Wanneer wij zeer eenvoudige dingen konden begrijpen, had Goethe geen Faust geschreven.

47 Het bloeien van eene bonte orchidee is volstrekt geen wonder. Het is eenvoudig: $6 \text{CO}_2 + 5 \text{H}_2\text{O} = \text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}_5 + 6 \text{O}_2$.

48 Zijn mooiste woorden heeft J. Barbey d'Aurevilly niet opgeschreven, maar wel op zijn sterfbed gezegd. Deze: 'Niemand op mijn begrafenis.'

49 Een paradox, die het ongeluk heeft in de smaak van de smaakvolle menigte te vallen, wordt zonder genade eene banaliteit.

50 De Dood is eene ernstige banaliteit, waarvan men tenminste gedurende zijn leven geen last heeft.

51 Kunst is voor een kunstenaar een lust, die zwaarder is dan de zwaarste last.

BESLISTE VOLZINNEN

52 Een diamant en mijne kunst zijn: zeer klein, zeer hard, zeer zuiver, zeer glinsterend. Maar men kan er zich niet mede warmen, wanneer men koud is.

53 Eenzaamheid of katholicisme is de eenige keus van eenen kunstenaar van onze dagen.

54 Slechts alleen zijnde is een mensch veilig.

55 Eene vrouw is eene altijd belangwekkende verzameling van onwaarschijnlijkheden.

56 Als een boek herdrukt is, ontstaat er een rechtsvermoeden in het nadeel van dat boek.

57 Vroolijheid is het afgietsel van het doodenmasker van het Geluk.

58 Een vriend is iemand, die ons op het hart trapt en van wien men dan zegt, dat hij zulke zachte voeten heeft.

59 De prachtigste alleenheerschappij is die van eenen krankzinnige in zijn prinsdom, dat een kooi is.

60 De vaalheid van ons leven grijnst ons zoo verschrikkelijk aan uit de courant van den vorigen dag.

61 Eene belofte heeft niet meer kracht dan een voor-

JACOB ISRAËL DE HAAN

nemen. Een voornemen heeft niet meer kracht dan de omstandigheden.

62 De leugen heeft veel op de waarheid voor. Maar de waarheid heeft dit op de leugen voor, dat zij altijd ver van de massa blijft.

63 Het leven is een minderwaardige munt met een gedwongen koers.

64 Het leven is de cirkel, die loopt over de drie punten: dood, domheid, onrecht. Komt er eens buiten, als ge kunt.

65 Het publiek is de wijsgeer zonder educatie, die redeneert met zijn maag en betoogt met de klompen.

66 Als men zijn verleden kon vergeten en zijn toekomst kon vermijden, dan zou het heden nog wel eenige waarde hebben.

67 Het heden is wel aardig, maar het duurt zoo kort.

68 De klassieken brachten hunne kinderen groot voor zelfgenoegzame rust, maar wij brengen de onze groot voor economischen strijd.

69 Middelmaticheid is de premie voor een gerust leven. Zij is te hoog.

BESLISTE VOLZINNEN

70 De Dood is het goede voorbeeld, dat men volgen kan, wanneer men wil, en dat men volgen moet, wanneer men niet wil.

71 Een goed mensch heerscht niet, noch wordt hij beheerscht.

72 Deemoed is machteloosheid zonder eenige hoop op eenige verheffing.

73 Het is van meer belang hoe een misdadiger na de gevangenis behandeld wordt, dan in de gevangenis.

74 Zoo dom kan geen dom mensch het bedenken of eene menigte is dom genoeg om het te doen.

75 De twee Nederlandsche provinciën met de ongunstigste crimineele statistiek zijn de Eerste en de Tweede Kamer, en zij zijn niet Brabant en Limburg.

76 Niets is den kleinen man te groot.

77 De deugd van de gebreken van R. de Gourmont is: dat het persoonlijke gebreken zijn.

78 Het geheugen is een verschrikkelijk leesboek, dat men niet sluiten kan, wanneer men doodmoe en doodzwak is.

JACOB ISRAËL DE HAAN

79 Tijd is geld voor de goede menschen voor wie tijd niets en geld alles is.

80 Een goed mensch wordt het zwaarst gestraft voor de beste dingen, die hij doet.

81 Eene stad is een uitgebreid ziekenhuis, waarin de meeste ziekten lang duren en geheim blijven.

82 Algeheele armoede is een veilige rijkdom.

83 De Hemel is hoog en de Hel is diep. Maar de aarde is plat en ik houd daar niet van.

84 Het publiek weet alles en ook dat.

85 Het achtste wereldwonder is, wat de menschen over elkander lasteren. Het negende is, wat zij van elkander gelooven.

86 Ik zeide: 'ik verveel mij zoo.'
Zij zeide: 'en je hebt zooveel boeken.'
Zij is dom, want zij heeft niet genoeg boeken gelezen.

87 De bodem des levens is een bodemlooze afgrond.

88 De eenige dragelijke dagen des levens zijn sommige nerveuze morgenschemeringen.

BESLISTE VOLZINNEN

89 Het leven is een voortreffelijk samenspel, dat op wederzijdsch wantrouwen berust.

90 Vervallen van het eene uiterste in het andere is eene voortreffelijke verandering.

91 Een leven, zonder dat men zoekt, is even ellendig als een leven, nadat men gevonden heeft.

92 Omdat ik weet, dat de hemel grooter is dan ik ben, ben ik grooter dan de hemel is.

93 Het eenige bovenmenselijke, dat een mensch bereiken kan, is een bovenmenselijk verlangen.

94 Ieder kunstenaar is door de menigte ter dood veroordeeld en het vonnis wordt langzaam aan voltooid.

95 Een kunstenaar is iemand, die uitmuntend verliefd is op zich zelve.

96 Slechts de meeste menschen meenen, dat eene meerderheid eenige beteekenis heeft.

97 De dood is eene banale konsekwentie. Het leven is eene konsekwente banaliteit.

98 Het beste artikel over zeker onderwerp is een paradox.

JACOB ISRAËL DE HAAN

- 99 Een mensch ageert niet, maar hij reageert.
- 100 Het leven in eene groote stad is voortreffelijk en doordringend, omdat in eene groote stad zoowel de slechtste als de beste menschen wonen.
- 101 Sinds de ontdekking van de menschelijkheid is de menschheid achteruit gegaan.
- 102 Behalve om mij zelven lach ik het meest om de andere menschen.
- 103 De minderheid is de grootste helft.
- 104 Genegenheid leeft éénen dag en sterft daarna levenslang.
- 105 Het is niet erg, dat het leven kort is, maar het is wel erg, dat de dagen lang zijn.
- 106 Ik gevoel eene dringende behoefte om iets tegen iemand te zeggen, maar ik ken niemand en ik weet niet wat.
- 107 Een mensch zoekt genoeg en vergetelheid en hij vindt zich zelven of niets.
- 108 De menschen leven te weinig en zij lezen te veel. Dus worden zij onwijs en geleerd.

BESLISTE VOLZINNEN

109 Woorden verbergen ons, maar onze stem spreekt ons uit.

110 Het publiek redigeert alle tijdschriften. De kunstenaars weten hoe.

111 Liefdeleed is veel beter dan liefde en leed gescheiden.

112 Eene groote meerderheid heet eene 'verpletterende' meerderheid. Van eene overtuigende meerderheid spreekt niemand, zelfs de meerderheid niet.

113 Wie goed geeft wordt rijk. Wie slecht behoudt wordt arm.

114 Wreedheid in haat is wreed. Wreedheid in liefde is teder en mooi.

115 Wie het langzaamst leeft, is het eerst dood.

116 Men moet maar al te populair zijn om populair te worden.

117 Achteruitgaan is het beste middel om in de maatschappij vooruit te komen.

118 Het mooiste gebouw van Holland is zijn hooge hemel met wolken.

JACOB ISRAËL DE HAAN

- 119 Het mooie van een regel zijn de uitzonderingen.
- 120 Bij het vuur, waaraan men zich gebrand heeft, warmt men zich het best.
- 121 Als ik mijne vertellingen schrijf heb ik eene keurige pen in mijne rechterhand en verfijnde sidderingen van genot.
- 122 Ik veracht alle vaderlanden, behalve de hel.
- 123 Wie durft te leven sterft gehaat en verlaten.
- 124 Ik maak verfijnde feesten met licht, bloemen, druiven en geuren. Maar zonder gasten, want ik vier altijd alleen.
- 125 De maatschappij is even gedetermineerd als de enkeling.
- 126 In de tooneelspelen van Maeterlinck wordt het gesprek niet stil, omdat de menschen zwijgen. Maar in de tooneelspelen van Maeterlinck zwijgen de menschen, omdat het zoo verschrikkelijk stil wordt.
- 127 Leven is: onafhankelijk zijn, tot de dood daarop volgt.

BESLISTE VOLZINNEN

128 Georges Eekhoud heeft bijna zooveel voor mij gedaan, als ik zelf deed.

129 Wetten, die iemand tegen zichzelf beschermen, zijn onzedelijk.

130 Enkele menschen leven eenmaal. De meeste menschen leven nulmaal.

131 Macht over een ander is onzedelijk. Macht over zichzelf is onmogelijk.

132 Deugd, die veroordeelt, is ondeugd.

133 Gematigd worden en mak, is het begin van ouderdomsverval.

134 Het is zeer onredelijk, als men altijd redelijk wil zijn.

135 Het Marxisme is geen gevaar voor de toekomst, maar de toekomst is een gevaar voor het Marxisme.

136 Ik ben nergens voor en nergens tegen. Zelfs niet tegen een reeks volksgeschriftjes, die 'Pro en Contra' heet.

137 Een braaf mensch veroordeelt iedere onzedelijkheid, die anders dan de zijne is.

JACOB ISRAËL DE HAAN

- 138 Gezag is prachtig. Macht is afschuwelijk.
- 139 Brood en gemeenplaatsen zijn een uitmuntend volksvoedsel.
- 140 Het Marxisme is een bijzonder ketterjagende godsdienst.
- 141 Een net schrijver is onsterfelijk, ook na zijn dood. En hij is wereldberoemd ook buiten zijne woonplaats.
- 142 Hij, die zich zelve verliest, is voor altijd verloren.
- 143 Liefde en wreedheid zijn verwanten gelijk eene witte en eene gevlekte orchidee verwanten zijn.
- 144 De natuur is niet kunstvol. De kunst is niet natuurlijk. Kunst is precies kunst, voor zooverre zij niet natuur is.
- 145 Moraal is de gevaarlijke mode van zwakke zielen.
- 146 De Vesuvius en de heer Lombroso zijn de twee luidruchtigste en lastigste Italianen.
- 147 Groote ondeugd is mooier dan kleine deugd.
- 148 Liefde voor geuren is bewijs van begeerbare ontarding.

BESLISTE VOLZINNEN

149 Een schaap is een ongelukkig dier, maar een herder is een slecht mensch met een hond en een stok.

150 Zoolang ik het nog heerlijk vind van kwaad tot erger te vervallen, heeft mijn leven groote en bijzondere waarde.

151 Medelijden is opgeverfde onmacht.

152 Een mensch kan evenmin zich-zelfen beheerschen, als dat eene stad zich-zelve innemen zal.

153 Verbetering of verslechtering bestaat niet. Wel verandering.

154 Ondankbaarheid is eene ondeugd, als ik er schade door lijd.

155 Voor zooverre twee meeningen op elkander gelijken, deugen ze niet.

156 Niets is zoo noodig als het overbodige.

157 Recht en macht zijn ongescheiden onderscheiden.

158 Het Marxisme is zoo eene vriendelijke en welwillende godsdienst, waarvan de hoofdstelling luidt: 'Er is geen God en de heer Karel Marx is zijn profeet.'

JACOB ISRAËL DE HAAN

159 Men moet over zijn geluk steeds spreken alsof men er aan gelooft, want anders is het verloren.

160 Een kunstenaar staat tot zijn volk als eene bonte orchidee staat tot de vaalt waarin hij groeit.

161 Ieder van mijne dagen moest de overtreffende trap van zijnen voorganger zijn.

162 Gelukkig, dat een goed mensch ondergaat of slecht wordt, wanneer hij een slecht mensch ontmoet.

163 Soms denk ik meer aan Aubrey Beardsley en Georges Eekhoud dan aan mij zelven.

164 Het is verschrikkelijk, dat geene oude deugden worden afgeschaft en geene nieuwe zonden worden uitgevonden.

165 Deugd is geene verdienste maar overeenstemming met de meerderheid.

166 Het verschil tusschen goede en slechte menschen is, dat slechte menschen beter zijn.

167 Hoe machtelooser een volk is, zooveel te mooier zijn zijne schouwburgen.

BESLISTE VOLZINNEN

- 168 Moraal bestaat, maar heeft geen inhoud.
- 169 Ik houd wel van begeerten, maar ik houd niet van vervullingen.
- 170 Kunst is evenmin moreel, als dat moraal kunstvol is.
- 171 Er bestaan geene deugden en geene ondeugden. Er bestaan feiten.
- 172 Bestaan is bestaansrecht.
- 173 'Altijd' en 'nooit' zijn de twee ergste woorden.
- 174 Een man is nooit zoo wreed en zoo teeder als eene vrouw.
- 175 Het Leven is een laf raadsel, waarvan men de oplossing te gelijk met de opgave krijgt.
- 176 Er zijn geene onzedelijke kunstenaars, maar er is een onzedelijk publiek.
- 177 Het is laf in vrede te leven of in vrede te sterven.
- 178 Wie de daden van eene organisatie afkeurt, heeft altijd gelijk.

JACOB ISRAËL DE HAAN

179 Wie zichzelf verhoogt, wordt wellicht vernederd.
Wie zich zelve vernedert wordt zeker vernederd.

180 Alle dagbladen gelijken op elkander. Alle kunstwerken verschillen van elkander.

181 Dagen en nachten zijn afschuwelijke dingen, maar oogenblikken zijn soms prachtig.

182 Wie veel leest wordt onwijs. Wie veel menschen kent wordt eenzaam.

183 Het beste, dat men doen kan is: veel kwaad aan goede menschen.

184 Een vriend is iemand, die niet bestaat en dien men volkomen vertrouwt.

185 In gezelschap leert men eenzaamheid kennen.

186 Ik ben gelukkig omdat de menschen mij haten, omdat ik het daarnaar heb gemaakt.

187 Het ergste misbruik, dat men van zijn leven maken kan, is het te gebruiken ten bate der menschen.

188 Het Marxisme is een onschuldig geloof, dat bij losse buien schuldig is.

BESLISTE VOLZINNEN

189 Het is beter onder te gaan door zijne eigen ondeugden, dan behouden te blijven door anderer deugden.

190 Anthropologen en sociologen moeten den inhoud van een strafvonnis maken. Juristen moeten den vorm van een strafvonnis maken.

191 Strafrecht moet zijn: veel anthropologie, minder sociologie, weinig juralogie.

192 Wanneer ik mij-zelfen niet was, zou ik het willen zijn.

193 Mijnen vriend noem ik 'de wijde blik'. Mij zelfen noem ik: 'het troebele verlangen'.

194 De waarde van eene gemeenschap is recht evenredig aan de vrijheid van hare enkelingen.

195 De beste gemeenschap is de enkeling.

196 Vriendschap is uitmuntende onzin, die niet bestaat.

197 Karl Marx was de eerste anti-marxistische socialist.

198 Een goed boek vindt altijd eene slechte plaats.

199 Sterft zonder genade te vragen. Leeft, zonder genade te geven.

JACOB ISRAËL DE HAAN

200 De onschuld der kinderen is een leugen van groote menschen, die nooit onschuldig zijn geweest.

201 Men moet sterker zijn dan zijne vijanden en zwakker zijn dan zijne vrienden om niet onder te gaan.

202 De waanzin van eenen krankzinnige lokt meer dan de voorzichtige wijsheid van een geslaagd mensch.

203 Niet werklieden maken ramen en ruiten, maar mijne oogen, die gemaakt zijn door de zon.

204 Samengestelde ellende kan ik wel dragen. Eenvoudige ellende niet.

205 Het Leven is la mort met frases.

206 O, wat is mijn leven een slechte repetitie! Welk een decor! Welk een rolverdeeling! En nooit komt de opvoering.

207 Groote genegenheid gaat en komt dadelijk. Kleine genegenheid gluipt en sluipt.

208 Geluk is diepe rust. Genot is ondiepe onrust.

209 Een geweten en een propagandist zwijgen nooit en zijn absoluut niet tot rede te brengen.

BESLISTE VOLZINNEN

210 Het is heel moeilijk iemand te overwinnen, die zich niet verdedigt.

211 Verdriet is evenzeer eene soort van vreugd als diamant eene soort van steenkool is.

212 De achteruitgang van de wereld toont zich in het tot waarheid worden van paradoxen.

213 Geen erger tragedie dan een dag dat er niets gebeurt.

214 Iedere meening is goed. Deze is uitmuntend.

215 Ellendig, dat men een uiterste nooit bereikt en dat er niets achter ligt.

216 *Ars longa, vita longa.* O, God, ik verveel mij zoo.

217 Voor zoover twee menschen het eens zijn, hebben ze beide ongelijk.

218 De grond brandt onder mijne vermoeide voeten. En de menschen zeggen, dat ik wel kunstvol dans.

219 Wanneer een mensch niet sterker is dan zijn volk, dan is hij verloren.

220 Ja: men heeft mijne stem vermoord, doch niet overwonnen. Maar men kent het verschil niet eens.

JACOB ISRAËL DE HAAN

221 Vrouwen zijn altijd veel trouwer dan mannen, daarom zijn ze ook veel vroeger oud.

222 Hoe dommer iemand is, des te meer en des te eerder begrijpt hij.

223 Herinnering is eene ongeneeslijke ziekte.

224 Wie een ander vrijwillig dient, voelt zich diens meerdere. Daarom, en niet uit menschenliefde, zijn er velen zoo dienstwillig.

225 De bekwaamheid van eenen teekenaar meet ik af naar de schoonheid van zijn zelfportret.

226 Eerlijke menschen meten met twee maten. Oneerlijke met meer.

227 Ik zou volkomen tevreden zijn als het leven een benauwde droom was. Maar het is eene benauwde werkelijkheid.

228 Zorgvuldige spot is de meest ontzettende uiting van smart.

229 Jammer dat het publiek geen hart heeft. Ik zou het gaarne breken.

BESLISTE VOLZINNEN

- 230 Geen leven is zwaarder te dragen dan een leeg leven.
- 231 Filosofie is de hoogste wetenschap: verveling sub specie aeternitatis.
- 232 Twee mensen gaan nooit in elkander op, maar in elkander onder.
- 233 Het voordeel van eenen vijand is, dat men weet, wat men aan hem heeft. Het voordeel van eenen vriend is, dat men dit niet weet.
- 234 Een paradox? De première van een gemeenplaats.
- 235 In het Leven vinden enkelen zichzelf. De rest vindt niets dan de Dood.
- 236 Er bestaat woordenwisseling, niet gedachtenwisseling. Wie denkt blijft alleen.
- 237 '*Doen-alsof*', beste, goedkoopste in 't gebruik.
- 238 Geen vrouwen, geen vrienden, geen vijanden. Dat is eerst een goed gezelschap.
- 239 Toe: beheerscht u zelve en mij niet.
- 240 Ik heb in mijn leven het Eeuwige met het Tijdelijke verwisseld.

JACOB ISRAËL DE HAAN

241 Een voorbeeld is mooi, zolang het niet nagevolgd wordt.

242 Beginsel? Incognito van belang.

243 Het leven is waarlijk geen zachte dood, maar ik weet geen andere.

VERANTWOORDING

VERANTWOORDING

De *Besliste Volzinnen* werden gepubliceerd in het weekblad *De Amsterdammer* van 10 November 1907 (nr 1585), 1, 8, 15 December 1907 (nr 1588, 1589, 1590), 23 Februari 1908 (nr 1600), 15, 29 Maart 1908 (nr 1603, 1605), 12, 26 April 1908 (nr 1607, 1609), 17, 31 Mei 1908 (nr 1613, 1614; eigenlijk 1615, men bleef echter foutief doornummeren), 5, 19 Juli 1908 (nr 1619, 1621), 4, 11 April 1909 (nr 1658, 1659), 16 Januari 1910 (nr 1699), en in het Vlaamse maandblad *Ontwaking* van 1908 (nr 6/7 en 8/9). De beide publicaties in *Ontwaking* (nr 121-163 en 164-203) werden daar respectievelijk opgedragen aan Georges Eekhoud en Oscar Wilde.

Het bleek dat niet minder dan zesentwintig van de 'volzinnen', voorkomende in *De Amsterdammer*, ook in *Ontwaking* werden gepubliceerd, zij het doorgaans in ietwat afwijkende vorm; en dat er twee dubbel werden opgenomen in *De Amsterdammer*. Daar het weinig zin zou hebben, deze achtentwintig 'volzinnen' bij een bundeling tweemaal af te drukken, was een keuze tussen de beide redacties gewenst. Hierbij liet ik mij in het algemeen leiden door een voorkeur voor de bondigste formulering.

Van andere 'volzinnen' bleken equivalenten meer naar de inhoud dan naar de vorm aanwezig, zoals nr 33 en 169, 36 en 74, 49 en 234, 155 en 217, 184 en 196. In gevallen als deze heb ik de beide redacties gehandhaafd.

In *De Amsterdammer* verschenen de 'volzinnen' aanvankelijk genummerd; vanaf 12 April 1908 echter niet meer. Ten gerieve van de lezer worden ze in deze uitgave geheel opnieuw genummerd en wel in de volgorde van hun publi-

VERANTWOORDING

catie in de beide tijdschriften. De spelling en de interpunctie ondergingen geen wijziging, behalve dat na 'Lowatchefsky' in nr 13 een komma werd geplaatst. Enkele kennelijke drukfouten werden verbeterd. De beide zinnen van nr 190, in Ontwaking abusievelijk als twee afzonderlijke 'volzinnen' afgedrukt, werden bijeengevoegd; de overbodige alinea bij de tweede zin in nr 233 werd verwaarloosd.

K. Lekkerkerker

COLOPHON

BESLISTE VOLZINNEN van Jacob Israël de Haan werd verzorgd door K. Lekkerkerker, en uitgegeven in Juni 1954 als deel 2 van de eerste serie B voor de Vriendenkring van De Beuk, onder redactie van Wim J. Simons, Johan B. W. Polak en Frits A. M. Knuf. De tekst werd volgens typografische aanwijzingen van Alje Olthof gezet uit de Bembo en gedrukt door N.V. Drukkerij G. J. Thieme te Nijmegen. Buiten de gewone oplage werd een beperkt aantal exemplaren gedrukt voor de leden van het Genootschap Jacob Israël de Haan. Deze exemplaren zijn genummerd van 1 tot 100.